

БЮДЖЕТНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ "СРЕДНЯЯ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ШКОЛА №5 Г. КАРАБУЛАК"

Подписано цифровой
подписью: ГОСУДАРСТВЕННОЕ
БЮДЖЕТНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ "СРЕДНЯЯ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ШКОЛА №5 Г. КАРАБУЛАК"
Дата: 2023.10.11 08:50:43 +03'00

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА № 5 Г.КАРАБУЛАК»

«СОШ № 5 г. Карабулак»

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение на родном языке»

1 класса

2023

1 класе хъехара балха программа

ДЦакхетора каьхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаяьча хъокхама программага хъежжа 1 класса г1алг1ай мотт хъехара долча дешара книжках. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а даь кхозлаг1а 2009 шера «Сердало» яхача издательство-205 оаг1ув.

Юхьанцарча классашка дешара уроках хъегах болча хъехархошта хьалхашка доккхий а бехктохкаме а декхаращ латт: дешархой шаьра, нийса, кхетадеш, кьоастадеш деша 1омабар; дешара книжкаш т1арча произведеней чулоацам бовзийтар а цар керттера уйла йовзийтар а.

Эрсий йоазонхой произведенеш юкьеяхьара ма1ан да г1алг1ай эрсии литература в1аши ювзаяра, метта к1оаргалонаш, хозал тахкар, шинна метта безам т1абахийтар, сага кхетаме мел лоарх1аме да цу литература чулоацамо хъехар берашта д1ахайтар.

Программа лерх1ам ба:

- дешархой 1омабе шаьра, кхетам болаш, оаз тоаеш тайп-тайпара тексташ еша;
- дешара безам т1абахийтар, ч1оаг1бар, книжка дезадалийтар, из харжа а шоаш деша а хар;
- художественни х1ама довзара безам кхебар, произведенеш ешаш дешархоша шоашта хетар дувцар, хьагойтар, оазаца а дешашца а сурташ дехкар;
- доттаг1алах, дикалах, эзделах, бакьдарах кхетам шербар, г1алг1ай литература езаялийтар, цун чулоацамца дешархой дика оамалаш кхеяр.

Дешара ларда сурт-сибат.

- Ладувг1а хар, шийга дувцар нийса кхетадар, хаттарашта жоп дала хар, текста чулоацам арг1-а рг1аг1а хургболаш д1анийсбе хар.
- Сабаре, дешдоакьошца дешарца шаьра, кхетаме дешара д1ат1авалар, нийса, б1арчча дешашца, ч1оаг1а деша хар. Т1ехь-т1ехьаг1а сихлуш деша хар.

Литература хара пропедевтика.

- Тайп-тайпара уйлаш йола предложенеш текст йоацалга а, текст сенах оал а хар. Текста чулоацам а керттера уйла а дешархочоа шийна хьаала хар.
- Текста чулоацам хьабувцар, дешалехьа сюжета чу хетаргахьа дувцаргдар е хургдар хьаала хар.
- Дешархошта хъехархочун новкьоосталца ха деза текста юкьера синонимаш, антонимаш, эпитетах хьалеха.

Байта а проза а чулоацам в1аши биста, тайп-тайпара жанраш йовза.

Дешархой кхоллама болх.

-Йовхьамех дешар, хьхьокхар, багах а дешашца а сурт дилар, тоае езаца текстаца тайп-тайпара болх бе хар, шера ханашка хъежжа, 1алама хьал довзаш хила.

1класса дешархочун ховш хила дезачун ларда эшамаш.

Дешар.

Уйла т1айохийташ, нийса, б1арчча дешашца дешара т1авалар. **1 ахшера** ч1оаг1ача оазаца ца йовза текст ешаш 40-50 дош а кхы а дукхаг1а а деша.

2 ахшера дешар кхетадеш, нийса, оаз а тоаеш, б1арчча дешашца, эша сихал а ч1оаг1ал а йолаш ца йовза текст ешар 55-60 дош, кхы а дукхаг1а дешар.

Дешархошта ха деза:

- дешачун тиллача ц1ера уйла е, цун чулоацамцара бувзамах, кертера уйла, цун к1айлаг1а дола ма1ан малаг1а да, шоай ц1и тилла;
- произведене ц1ерага а сурташка а хъежжа дувцаргдар фуд хар;
- кертера дешаш х1алеха, хъехархочун хаттарашта жоп дала ха;
- жоп ч1оаг1деш чулоацам чура эша предложенеш х1алехар;
- шоаш текста доаг1а хаттараш оттаде;
- текст доак1ошта ек1а, шоаш цу доак1ошта ц1и тилла;
- текста кертера уйла х1аала, из текста ц1ераца ювзае;
- произведенешка бувцача турпалхоех шоашта хетар дувцар, дийшачох шоашта хетар х1аалар, кортрбар;
- чулоацам нийса а дукха х1ама юк1е ца дутах а х1адувца;
- текста дешаш а предложенеш а юк1ейоалаш хоржаш деша;
- байташ а з1амига дак1илгаш а дагах1а 1омаде, эшача тайпара сиха, оаз тоаш, ч1оаг1а, текстага х1ежжа;
- тайп-тайпара литературни жанраш шоайла к1оастае ха (дувцар, фаълг, байт, к1оанолг, шира дувцар, ховли-довзали, кица, дагардерг, илии, кх. д1. а).

Метапредметни

Регулятивни УУД

- Хъехархочунца дешара т1адуллар оттаде, урока лерх1амга х1ежжа. Деша дешара лерх1амашка х1ежжа.
- Массанеца цх1ана урока план оттае ха, произведени чулоацам х1абувцара план оттае ха. Планага х1ежжа беш бола болх тахкар, ба1ча балха корта бар, мах бар, иштта кх1ча дешархой балха мах бар.
- З1амигаца тоабаца е шинне цх1ана болх беш, кердача темах ховр а, де ховр а х1ак1оастадар. Урок йодаш беча балхах ра1за хилар е ца хилар д1аяздар, лакхача говзала т1акхувш хилар х1ах1окхар.
- Ше ба1ча балха ра1за хилар е ца хилар дешархочо ший ло1амаг1а х1аалар, урока карах ца доалача х1ама теркам бар, из тоадара болх бе лерх1ам дагалацар.

Познавательни УУД.

- Текста тохкам бе ха, хъехархочо хаттарашца новк1остал а деш. Деша к1айла ма1ан ха, из тахка.
- Произведенеш шоайла йиста, в1ашкаоттае, юк1арадар а тарадоацар а х1аоалаш.
- Дийшачун дак1а диста мук1ама е илии дак1аца, е суртаца, е кицаца.
- Произведени турпалхочо дечун бах1ан тахкар. Шийна хетачун, ше яхачун доаг1а масалаш доаладе, да1ржа дувзадена к1ама1л де.
- Г1алг1ай фаългаш кхоллара лерх1ам ха, цар лу пайда, цар лерх1ам ха.
- Поэзи а проза а шоайла к1оастае ха, литературни 1илман кхетам балара тексташи санна.

- Кхоллама навикаш хяхьокхар, тайп-тайпара произведенеш дагалувцаш, проектни т1адуллараш кхоачашдеш.

- Дешашдар кхетаде, дийшар лоацца таблица чу а схема чу а д1аязде ха.

Коммуникативни УУД.

- Дувцара кьамаьл оттаде, урока болх беш кадай хила, хаттараш тела. Диалог, тоабах болх беш дакъа лаца. Шийна бакъахьа хетар ч1оаг1деш, кхычарца кьамаьл де хар.

- Темага хьежжа 5-6 предложенех дувзаденна кьамаьл оттаде. Проекта 1-2 слайд кхолла. Кхычунга ладувг1а ха, кьовсама юкъе дакъа лаца.

- Произведени урпалхочо даьчун мах бе, эздешашца кьамаьл де.

- Кхыча дешархой урока баьча балха мах бе ха, оттаяьча критерешца.

- Барт бара кийча хилар хяхьокхар, кьовсам, дов е цатоам д1абаккхара тайп-тайпара вариациеш йоалае ха.

- Боккхийчарца кьамаьл деш, книжкаши, дошлоргаши, энциклопедешеш дешаш кердадар, пайдабар леа.

- Йоккха йоаца презентаци (5-6 слайд дола) боккхийчар новкъосталца кийчъяр, проекта темага хьежжа, слайдашка хьежжа темах лаьца лоацца дувца.

Личностни.

- Художественни произведенеш ешарца дезала юкъера беама керттера хьал хар (барт хилар, сий дар, беама, кьахетама, в1аши новкъостал деш хилар)

- Ше ваьнна моттиг ховш хила, ше малаг1ча этносаца лоарх1аш ва ха. Кхыча кьамех цар сий деш кьамаьл дар.

- Кхыйола культураш а, кьамаш а долга ховш хилар, дикаг1а довзачарех хьадувца ха, культураца е динаца шоай культура е дина таракетараш хьаала хар (нохчий, татараш, 1арбий, сирийцаш, кх. д1. а).

- Юкъа а ца лелхаш, кхычунга ладувг1а ха, ший уйла сатийна д1аалар, тайп-тайпара аргументаш а йоалаеш. Дешархой в1аш кьовсам балара бахьанаш ха.

- Ц1аг1а а классе а книжкаш дешара т1акхувш хилар хяхьокхар, библиотеке ахар, мукъа волча хана, урока эша материал кийчъяр.

- Йоазонхой кхолламах ха безам болаш хилар хяхьокхар, шийна эггара ч1оаг1аг1а безачар ц1ераш яха хар, безара бахьан а хьаалар.

- Литературни кхоллама болх шийна эшаш болга хар.

- Ишколе вахара бокьонаш йовзар, цар дешархочоа луп айда малаг1а ба хар. Дикача дешархочун масалаш доаладе йийшача произведени юкъера.

- Сага новкъостал доацаш ше болх бе ховш хила, ше даьчох жоп дала дезалга ховш хила.

- Поэтически деша хозал ховш хила, йоазонхочо дешашца сурт дулаш доаладаь дешаш хьалаха ховш хила. Хозахийта дешаш а эпитеташ а шоай кьамаьла юкъе доаладар.

-Эздедаца дар доацар ховш хила, литературни турпалхоехи эздийча сагахи йоахка оамалаш хъаювцаха, г1улакхаца дар доацар къоастаде ха.

- Дешаш а яз деш а нийса ваг1араи б1аргий са толха ца дараи йоаг1а бокъонаш ховш хила. К1аьдвалар д1адоаккхаш е еза упражненеш йовзаш, уж еш хила. Саг унахц1ена хилара бокъонаш ц1аг1а а накъайоалаш лелае ха.

Календарни тематически план дешарах 1 класс (к1ира 1 с.).

Урока №	Урока тема	сахъа-таш	ха		Ц1.болх
1	Вай даъй-мохк. Гуйрен беркат. Хаъсий беш.	1			
2	Коа леладу оалхазараш. Коа т1ара хъайбаш. Хъуна оакхарий.	1			
3	Нах д1а-хъа уха г1ирсаш. Ишколера буфет. Дешархочун 1уйре. Тха класс.	1			
4	Алапаш А, а, М, м.	1			
5	Алапаш У, у, Р, р.	1			
6	Алапаш Ш, ш, И, и.	1			
7	Алапаш Н, н, С, с.	1			
8	Алапаш Л, л, О, о.	1			
9	Алапаш Д, д, Х, х .	1			
10	Алапаш З, з, К, к.	1			
11	Алапаш Е, е.	1			
12	Алапаш В, в, Б, б.	1			
13	Алапаш Т, т, Я, я.	1			
14	Алапаш Г, г, Й, й.	1			
15	Алапаш Ц, ц, Ч, ч.	1			
16	Алапаш 1, 1, Г1, г1 .	1			
17	Алапаш П, п, Кх, кх .	1			
18	Алапаш Ж, ж, ж1, б1, з1, в1, д1 .	1			
19	Алап к1аьда хъарак (ь) . Алапаш Аь, аь .	1			
20	Алапаш Хь, хь, Ю, ю .	1			
21	Алапаш Ф, ф, Э, э .	1			
22	Алап ч1оаг1а хъарак (ъ) . Алапаш Къ, къ .	1			
23	Алапаш К1, к1 .	1			
24	Алапаш Т1, т1 , П1, п1 .	1			
25	Алапаш Ч1, ч1, Х1, х1 .	1			
26	Алапаш Ц1, ц1, Яь, яь .	1			
27	Алапаш ы, Ё ё .	1			
28-29	Алапаш Щ, щ .	1			
30-31	Шолха алапаш .	2			
32-33	1омадаьр ч1оаг1дар. Дешаш а	2			

	предложенеш а ешар.				
--	---------------------	--	--	--	--